

Závazná pravidla tvoření citací a seznamů použité literatury pro FAPPZ, ČZU v Praze

Psaní odborného textu vyžaduje uvedení odkazů na práce, ze kterých jsou používány informace. Smyslem citování je poskytnout dostatek údajů k tomu, aby byl kdokoliv schopen **vyhledat a získat původní dokument, z něhož autor práce při jejím zpracování čerpal**. Z použitých dokumentů se může citovat přímo nebo lze využít autorovy myšlenky jako základ pro vlastní argumentaci.

Pro správné citování je nutno dodržet následující obecná pravidla:

- Uvádět bibliografické citace všech pramenů, ze kterých se při zpracování práce čerpá.
- V soupisu bibliografických citací použité literatury zásadně neuvádět prameny, které použity nebyly.
- Údaje do bibliografických citací přebírat vždy z primárního dokumentu (tj. dokumentu, který jsme měli v ruce).
- Zachovávat jazyk citovaného dokumentu ve všech povinných prvcích bibliografické citace.
- Zachovávat **jednotný styl citací a formální pravidla** v celé práci. **Důležité je vše, včetně formátování písma či interpunkce.**

Citace je krátká forma bibliografického záznamu umístěná **uvnitř textu citujícího dokumentu**. Slouží jako **spojení mezi** místem, na kterém se v textu cituje, a **bibliografickým záznamem** v seznamu použité literatury (seznam bibliografických záznamů).

Bibliografický záznam je souhrn údajů o citované publikaci nebo její části, jež umožňují její identifikaci.

I. Citace uvnitř textu citujícího dokumentu

1. Autor citovaného zdroje v textu daného odstavce je uveden za citovaným sdělením

- 1.1.** V textu citujícího dokumentu se do kulaté závorky uvede **příjmení autora** (případně první slova jména korporace či názvu dokumentu, nemá-li dokument autora) a čárkou oddělený **rok vydání** dokumentu.

Příklady

Toto je ve shodě s dříve dosaženými výsledky (Jíra, 1998). Základní hodnoty ukazatelů jsou stabilní (Cole, 1991).

- 1.2. Má-li dokument dva autory, uvedou se příjmení autorů oddělená spojkou „a“ nebo „et“ (česky psaný text) nebo „and“ (anglicky psaný text). Spojku „et“ je možno použít z důvodu využití citačního software v českém rukopisu.

Příklady

Toto je ve shodě s dříve dosaženými výsledky (Dvořák a Novák, 1989).
Základní hodnoty ukazatelů jsou stabilní (Douglas et Watson, 1984). Nitrogen is basic element (Mengel and Kirgby, 2004).

- 1.3. Má-li dokument tři a více autorů, uvede se příjmení pouze prvního autora a zkratku **a kol.** nebo **et al.** (česky psaný text) nebo **et al.** (cizojazyčný text).

Pozn: Tyto zkratky se však **nepoužívají v seznamu literatury**, kde musí být uvedena **jména všech** spoluautorů.

Příklady

Toto je ve shodě s dříve dosaženými výsledky (Kočí a kol., 1989).
Základní hodnoty ukazatelů jsou stabilní (Barrett et al., 2003). Nitrogen is basic element (Mengel et al., 1988).

- 1.4. Pokud je citováno více dokumentů **stejného autora či kolektivu i roku vydání**, rozlišují se mezi sebou pomocí malých písmen (a, b, c, d, ...), která **bez mezery** následují za rokem vydání (uvádějí se jak v textu, tak v seznamu bibliografických záznamů). **Písmena se k roku přiřazují dle abecedního pořadí názvu dokumentů.**

Příklad

Základní hodnoty ukazatelů jsou stabilní (King, 1984b).

Pozn.: Více odkazů v jedné závorce se odděluje středníkem.

- 1.5. Cituje-li se více dokumentů stejného autora, ale jiného kolektivu vydaných ve stejném roce, písmenka se k roku přiřadí dle abecedního pořadí dalších autorů kolektivu.

Příklad

Toto je ve shodě s dříve dosaženými výsledky (Riddle et al., 1997a; 1997b).

- 1.6.** Pokud jsou citovány dokumenty z **téhož roku autorů stejného příjmení**, uvádí se i jejich iniciály.

Příklad

Podobných výsledků dosáhlo více autorů (Smith, A. E., 1980; Smith, B. R., 1980).

- 1.7.** Odkazy citované v textu společně se řadí chronologicky

Příklad

Toto je ve shodě s dříve dosaženými výsledky (Haddon, 1969; 1970a; 1970b; Larsen, 1971; Andersen, 1999).

2. Autor citovaného zdroje v textu daného odstavce je součástí citovaného sdělení

Základní struktura

V textu citujícího dokumentu se do kulaté závorky uvede **rok vydání** dokumentu. **Za jménem se nedělá čárka.** Ostatní pravidla jsou stejná jako v bodě 1.

Příklady (česky psaný text)

Jíra (1998) uvádí, že...

Douglas a Watson (1984) zjistili, že...

Barrett et al. (2003) publikovali...

Riddle et al. (1997a; 1997b) získali výsledky, které...

Novák a kol. (2002) se domnívají...

Příklady (anglicky psaný text)

Andrews and Barker (1999) reported...

Barrett et al. (2003) described...

Novák et al. (2002) supposed ...

3. Specifické odkazování

3.1. Osobní komunikace (používat zcela výjimečně)

Patří sem dopisy, emaily, telefonáty, rozhovory, přednášky atd. Uvádí se příjmení autora, celé datum (je-li známo), dovětek „osobní sdělení“ nebo „pers. comm.“

Příklady

Základní hodnoty ukazatelů jsou stabilní (Ayers, 1991, pers. comm.)

Larsen (1983, pers. comm.) uvedl... 20.

června 2006, pan Brown vysvětlil...

Pozn.: Osobní komunikace **se uvádí** v seznamu literatury: Ayers, R. N. 2nd July 1991. pers. comm.

3.2. Neznámá nebo nejistá data (používat zcela výjimečně)

Neznámý rok: Donovan (n.d.) popsal...

Nejistý rok: Hawkins (1886?)

Nepublikovaná práce: Section and categories are not shown (Crowley, unpub.);
Dvořák (neph.) argumentuje...

Práce v tisku: Nisbet (in press)

Dvořák (v tisku)

Neznámý autor: Místo jména autora se užije zkratka Anon.

Na cestě do Londýna (Anon., 1683) popisuje opak.

Pozn.: V seznamu literatury se tato zkratka užívá též: Anon. 1683.

Cesta do Londýna.

3.3. Citování ze sekundárních zdrojů („citace v citaci“) (používat zcela výjimečně)

Brown (1995) popisuje...

Základní hodnoty ukazatelů jsou stabilní (Brown, 1995)

Pozn.: V seznamu citací píšeme detaily práce, ze které se cituje, tj. kterou máme v ruce.

Braun, P., 1995. In: Smith, J. 2005. Development *Trichostrongylus colubriformis* in sheep. Veterinary Parasitology. 15. 48 – 56.

3.4. Filmy, videa, DVD, televizní a rozhlasové programy

V textu uvádíme název a rok.

Strictly ballroom (1992)
(Understanding the GNP, 1982)

3.5. Legislativní dokumenty

Název se cituje naprosto přesně včetně charakteristik a formátování.

II. Bibliografický záznam

Dokumenty, ze kterých je citováno, jsou **vždy uváděny v seznamu bibliografických záznamů** (seznam použité literatury) na konci publikace. Při jeho sestavování je třeba dodržet následující základní pravidla:

- Záznamy je třeba uspořádat podle abecedního pořadí příjmení
- autora. Pokud jsou vedle autora ještě spoluautoři, řadíme následovně:
 - publikace s daným autorem jako jediným, pořadí dle data
 - publikace s autorem a jedním spoluautorem
 - publikace s autorem a více spoluautory.
- Záznamy se nečíslují.
- V případě cizojazyčných publikací musí být zachován původní název. Pouze texty nepsané v latinské abecedě musí být přepsány do latinky.
- Položky se od sebe pro lepší orientaci oddělují mezerami.
- Uvádí se celý název časopisu, ne zkratka.
- Práce navržená k publikování, ale zatím ještě nepublikovaná, by měla obsahovat na konci záznamu kulatou závorku a v ní „v přípravě“ nebo „in preparation“ – používat zcela výjimečně.
- Práce přijatá pro publikování, ale zatím ještě nepublikovaná, by měla obsahovat na konci záznamu kulatou závorku a v ní „v tisku“ nebo „in press“.
- Odkazy vztahující se k nepublikovaným datům a „osobní komunikaci“ v seznamu citací neuvádíme, ale mohou být zmíněny v textu.
- Pokud se jedná o 1. vydání publikace, zkratku 1. vydání nepíšeme. Druhé a další vydání v citaci uvedené v seznamu literatury uvádíme. Při použití anglické literatury je píšeme 2nd ed., 3rd ed.,...
- Zkratky jako **a kol.**, nebo **et al.** se **v seznamu literatury nepoužívají**, zde musí být uvedena **jména všech** spoluautorů.

Užíváme následující systém pro sestavování publikací:

A. Bibliografické záznamy tradičních dokumentů

1. Tištěná monografická publikace (kniha)

Základní struktura

Příjmení autora, Iniciály autora. Rok vydání. Název. Nakladatel. Místo vydání. počet stran. ISBN:.

Pozn.: Počet stran se uvádí přesně podle dokumentu a je zásadně zapisován pomocí zkratky s ohledem na jazyk dokumentu, např. **s.** (čeština) **p.** (angličtina).

Příklady

a) Jeden autor

Cole, G. H. A. 1991. Thermal power cycles. Edward Arnold. London. p. 465. ISBN: 0340553995.

Jíra, J. 1998. Lékařská helmintologie. Galén. Praha. 495 s. ISBN: 8085824825.

b) Dva a více autorů

Van Zutphen, L. F. M., Baumans, V., Beynen, A. C. 2001. Principles of Laboratory Animal Science. Revised Edition. Elsevier B. V. Amsterdam. p. 214. ISBN: 0192800744.

Barrett, A. J., Rawlings, N. D., Woessner, J. F. 2003. Handbook of Proteolytic Enzymes. Elsevier Academic Press. p. 832. ISBN: 0120793709.

Douglas, M., Watson, C. 1984. Networking. Macmillan. London. p. 400. ISBN: 0849369002.

Novák, J., Svoboda, S. 2004. Toxikologie živočichů. Orbis. Praha. 260 s. ISBN: 8086261778.

c) 2 nebo více knih stejného autory či kolektivu ve stejném roce

Písmenka k roku přiřadit dle abecedního pořadí názvu.

King, P. 1984a. Power in Australia. UQP. St. Lucia. p. 400. ISBN: 0702231517.

King, P. 1984b. Solar power. Macmillan. Melbourne. p. 400. ISBN: 0333210654.

d) 2 nebo více knih stejného autora, ale jiného kolektivu ve stejném roce:

Písmenka k roku přiřadit dle abecedního pořadí autorů.

Riddle, D. L., Blumenthal, T., Meyer, B. J., Priess, J. R. 1997a. C. elegans I. Cold Spring. Harbor Laboratory Press. New York. p. 150. ISBN: 0238461834.

Riddle, D. L., Meyer, B. J., Blumenthal, T., Priess, J. R. 1997b. C. elegans II. Cold Spring. Harbor Laboratory Press. New York. p. 120. ISBN: 0340553995.

e) Autorský kolektiv – editoři

Pokud citujeme knihu, kde je autorem autorský kolektiv, v textu použijeme jména/o editorů/a a rok vydání knihy. V seznamu citací uvádíme Příjmení autora, Iniciály autora s poznámkou ed. (1 editor) či eds. Rok vydání. Název. Nakladatel. Místo vydání. počet stran. ISBN:.

Podle zkušeností Kudláče, Elečka a kol. (1987).... Kudláč, E., Elečko, J. (eds.). 1987. Veterinární porodnictví a gynekologie. SZN. Praha. 572 s. ISBN: 0705387.

f) Knižní edice

Morton, J. S. 1984. Wind Power: an Overview. 2nd ed. Melbourne University Press. Melbourne. p. 400. ISBN: 0091890276.

g) Korporační autor (autorem není jedinec, ale skupina blíže neidentifikovaných lidí, např. společnost)

Department of Energy. 1980. Projections of energy Leeds. HMSO. London. p. 46. ISBN: 0118864149.

h) Autor nejistý nebo neznámý

Anatomie pro lékaře. 1977. Avicenum. Praha. 798 s. ISBN: 8024706261.

i) Tištěná publikace též dostupná z internetu Citujeme stejně jako v předchozích případech s dovětkem: Dostupný také z : <<http://www...>>.

Morton, J. S. 1984. Wind Power: an Overview. 2nd ed. Melbourne University Press. Melbourne. p. 400. ISBN: 0091890276. Dostupný také z : <<http://www.edu.cz>>.

2. (Nesamostatné) části tištěných monografických publikací, kapitoly v knize

Základní struktura

Příjmení autora, Iniciály autora. Rok vydání. Název článku. In: Příjmení editora monografie, Iniciály editora monografie (ed./eds.). Název monografie. Nakladatel. Místo vydání. strany od-do. ISBN:.

Pozn.: Údaje o knize jsou od předchozích údajů odděleny částicí „In“. Role editorů se zapisuje ke zdrojovému dokumentu pomocí zkráceného výrazu, který je umístěn v kulaté závorce (ed. případně eds.).

Příklady

Betteridge, K. J. 1993. Embryo Transfer. In: King, G. J. (ed.). Reproduction in Domesticated Animals. World Animal Science B9. Elsevier Publishers B. V. Amsterdam. p. 413-418. ISBN: 0444895302.

Čablík, V., Fečko, P. 2000. Možnost aplikace bakterií *Thiobacillus ferrooxidans* na popílek z elektrárny Vřesová. In: Fečko, P. (ed.). Recyklace odpadů IV. 27. 10. 2000. VŠB – TU Ostrava. Ostrava VŠB – Technická univerzita Ostrava. s. 247-250. ISBN: 8070788224.

North, D. 1980. Energy use at home. In: Scoty, S., Peel, N. (eds.). Energy conservation. Academic Press. London. p. 4-44. ISBN: 0198792859.

3. Samostatné příspěvky do tištěných monografických publikací

Základní struktura

Příjmení autora příspěvku, Iniciály autora příspěvku. Rok vydání. Název článku. Název časopisu. ročník (číslo). strany od do. In: Příjmení autora knihy, Iniciály autora knihy. Rok vydání. Název knihy. Nakladatel. Místo vydání. počet stran. ISBN:.

Příklad

Oppenheim, P. L. 1981. Power politics. Journal of Power Engineering. 1 (3). 19-26. In: Strong, K. 1985. Advances in power engineering. Springer-Verlag. Berlin. p. 70. ISBN: 8122423337.

4. Články v tištěných seriálových publikacích

Základní struktura

Příjmení autora/ů článku, Iniciály autora/ů článku. Rok vydání. Název článku. Celý název časopisu. ročník (číslo). strany od-do.

Příklady

a) Článek v časopise 1 autor

Jones, B. E. 1987. Powerful questions. Journal of Power Engineering. 1 (3). 111-118.

Kučerová, L. 1995. Ostertagióza skotu. Veterinářství. 65. 112–120.

b) Článek v časopise – více autorů

Gibberd, R., Snow, P. T., Rice, P. G., Patel, N. B. 1991. Nuclear power at what price? The Bulletin. 13 (4). 51-55.

Kosková, L., Hubská, I., Krásná, P. 2002. Diagnostické metody. Český lékař. 56 (3). 130-142.

c) Článek v časopise bez autora

Aboriginal identity and the loss of certainty. 2002. ATSIC News. 12 (3). 50-52.

d) Článek v novinách

Popham, B. 1987. Saving the future. Weekend Australian Magazine. 7-8 Feb. 10.

5. Patentové dokumenty

Základní struktura

Příhlašovatel. Název vynálezu. Země nebo vydávající úřad. Druh patentového dokumentu. číslo. Datum vydání patentového dokumentu.

B. Bibliografické záznamy elektronických dokumentů

Mezi povinné údaje v citacích elektronických dokumentů patří:

- Druh média (nosiče) – je nutné upřesnit, zda se jedná o CD-ROM, disketu, online přístup, atd. Uvádí se v hranatých závorkách za názvem citovaného dokumentu – [online], [CD-ROM].
- Přístup ke zdroji – u všech online dokumentů se musí uvést úplná URL adresa – uvozujeme souslovím např. „Dostupný z“, zdroje se uvádí mezi znaky < > (špičaté závorky) takto <<http://www.sweb.cz/szbp>>.
- Verze – povinné u všech počítačových programů.
- Datum aktualizace (revize) – tento údaj je nutný, protože aktualizace dokumentu může způsobit i změnu v obsahu původního dokumentu.
- Datum citace – důležité k ověření z jaké verze dokumentu bylo citováno – den, kdy jste dokument navštívili a použili ve svém textu, uvádí se v hranatých závorkách například takto [cit. 2006-07-28].

1. Elektronické monografie, www stránky, databáze a počítačové programy

Základní struktura

Příjmení, Iniciály. Název monografie nebo www stránky [druh média]. Místo vydání. Vydavatel. datum publikování. datum poslední revize [citováno dne]. Dostupné z <www adresa stránky>.

Příklady

a) www stránka

Benda, M. Nový islandský premiér nevidí pro vstup do EU důvod [online]. Euractiv. 27. července 2006 [cit. 2007-10-18]. Dostupné z <http://www.euractiv.cz/cl/34/2914/Novyislandsky-premier-nevidi-pro-vstup-do-EU-duvod>>.

b) dokument z internetu

Plechanovová, B. The Treaty of Nice and the Distribution of Votes in the Council – Voting Power Consequences for the EU after the Oncoming Enlargement [online]. European Integration online Papers. 6th May 2003 [cit. 2007-10-02]. Dostupné z <http://eiop.or.at/eiop/pdf/2003-006.pdf>>.

c) program ASPI

Nález Ústavního soudu ČR IV. ÚS 611/05 [Program] ASPI pro Windows verze 8.0. Aktualizace z 30. září 2007 [cit. 2007-10-02]. Dostupné z <http://www.aspiwin.com>>.

2. Elektronické seriálové publikace

Základní struktura

Příjmení, Iniciály. Název článku. Název časopisu [druh média]. Datum vydání [citováno dne]. Dostupné z <adresa stránky>.

Příklad

Souleimanov, E., Svoboda, K. Čečenská válka a ruská společnost. Středoevropské politické studie [online]. 2006 [cit. 2007-10-02]. Dostupné z <http://www.cepsr.com/clanek.php=266>>.

3. Články v elektronických seriálových publikacích

Základní struktura

Jméno, Iniciály. Název článku. Název zdrojového dokumentu [Druh nosiče]. Vydání. Datum vydání zdrojového dokumentu. Svazek (Ročník). Číslo. Datum aktualizace/revize [Datum citování u online dokumentů]. Lokace v rámci zdrojového dokumentu. Dostupnost a přístup.

Příklady

Hemola, H. Koordinační porada k problematice meziknihovních služeb. Ikaros [online]. Leden 2003. 7 (1). [cit. 2006-03-30]. Dostupné z <http://www.ikaros.cz/node/1273>>.

Hagen, J.H., Dobratz, S. Electronic Theses and Dissertations Worldwide : Highlights of the ETD 2003 Symposium. D-Lib Magazine [online]. 2003. 9 (7/8). [cit. 2006-03-30]. Dostupné z <<http://www.dlib.org/dlib/july03/hagen/07hagen.html>>.

C. Bibliografické záznamy specifických či unikátních dokumentů

1. Vysokoškolské kvalifikační práce

Základní struktura

Příjmení autora, Iniciály autora. Rok vydání. Název. Typ práce. Univerzita. Fakulta. Místo vydání. počet stran.

Pozn.: V případě publikované vysokoškolské kvalifikační práce odpovídá struktura záznamu modelu popisu jakékoliv publikované tištěné monografie.

Příklady

Bílek, C. 1996. Význam dusíkatých látek v půdě. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Agronomická fakulta. Praha. 36 s.

Demeler, J. 2005. The physiological site of action and the site of resistance to the macrocyclic lactone anthelmintics in sheep parasites trichostrongyloid nematodes. Dissertation. Tierärztliche Hochschule Hannover. Institut für Parasitologie. Hannover. 236 s.

Langdon, W. B. 1996. Data structures and genetic programming. PhD thesis. University College. London. p. 236.

2. Technické normy

Základní struktura

Označení normy. Název. Rok vydání. Nakladatel. Místo vydání. počet stran.

Příklady

ČSN EN ISO 9004. Systémy managementu jakosti: směrnice pro zlepšování výkonnosti. 2001. Český normalizační institut. Praha. 93 s.

Test method G5-94. Standard references test method for making potentiationstatic and potentiodynamic anodic polarization measurements. 1999. American Society for Testing and Materials. West Conshohocken. p. 12.

3. Vybrané legislativní dokumenty

Příklady

Česko. Zákon č. 106 ze dne 11. května 1999 o svobodném přístupu k informacím. In: Sbírka zákonů České republiky. 1999. částka 39. s. 2578-2582. Dostupné také z <http://www.mvcr.cz/sbirka/1999/sb039-99.pdf>.

Česko. Vláda. Usnesení vlády České republiky ze dne 7. července 2004 č. 679 o Koncepci rozvoje knihoven v České republice na léta 2004 až 2010. In: Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí. 2004. 2. částka 4. s. 212. Přepis usnesení včetně Předkládací zprávy dostupné také z <http://www.mkcr.cz/article.php?id=1150>.

4. Filmy, videa DVD, televizní a rozhlasové programy

Základní struktura

Název. Datum nahrávky. formát. Vydavatel. Místo nahrávání. Veškeré další informace, které by mohly být užitečné, mohou být uvedeny.

Příklady

Fahrenheit 9/11. 2004. DVD. Columbia TriStar Home Entertainment. Culver City. Calif. Written, produced and directed by Michael Moore.

What are we going to do with the money? 1997. Television program. ABC Television. Sydney. 8 August.

The search for meaning. 1998. Radio program. ABC Radio. Sydney. 24 March.

5. Nepublikované práce, články a abstrakta (používat zcela výjimečně)

Základní struktura

Příjmení autora, Iniciály autora. Rok napsání. Název. Kde se práce nachází.

Příklady

Abramiuk, M. 2002. A preliminary report on classic Maya ground stone tool exchange in and around the southern Maya mountains of Belize. V držení autora.

Joyce, T. A. 1931. Report of the British Museum expedition to British Honduras. V držení Centrálního archivu Britského muzea.

Seznam použité literatury

Boldis, P. Bibliografické citace dokumentů podle ISO 690 a ISO 690-2 [online]. 11. listopadu 2004 [cit. 27. května 2008]. Dostupné z < [http:// www.boldis.cz/citace/citace.html](http://www.boldis.cz/citace/citace.html) >.

Bratková, E. Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2. Metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací [online]. Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací Asociace knihoven vysokých škol České republiky. 13. dubna 2006 [cit. 27. května 2008]. Dostupné z < <http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf> >.

Firstová, Z. Citování literatury [online]. Univerzitní knihovna ZČU v Plzni. 27. Listopadu 2007 [cit. 27. května 2008]. Dostupné z < <http://knihovna.vsb.cz/kurzy/citace/index.html> >.

Tkačiková, D. Jak zpracovávat bibliografické citace [online]. Ústřední knihovna Vysoké školy báňské-Technické univerzity Ostrava. 15 dubna 2008 [cit. 27. května 2008]. Dostupné z < http://www.knihovna.zcu.cz/vyuka/iv/IV_10_citace.ppt >.

UCQ Library. Harvard Style – print and non-print sources [online]. 6 May 2008 [cit. 27. května 2008]. Dostupné z < http://www.usq.edu.au/librry/help/ehelp/ref_guides/harvard.htm >.

Zbíral, R. Citační normy. Časté chyby při psaní a jak se jim vyhnout [online]. 19. listopadu 2007 [cit. 27. května 2008]. Dostupné z < http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/PFkatedry/politologie/Formalni_nalezitosti_citovani_a_poznamky_k_psaní.ppt >.